

H 303 067

MIKULÁŠ PODPROCKÝ

TEREZA VERECKÁ

WINTON NEBYL SÁM

Kniha vychází s finanční podporou Ministerstva kultury České republiky.

Komiks vznikl s podporou Českého literárního centra, sekce Moravské zemské knihovny v Brně,
v rámci rezidenčního pobytu v Literárním domku Vzdělávacího a kulturního centra Klášter Broumov.

Velké díky za tento krásný i dramatický komiks Tereze a Mikulášovi. Věříme, že zprostředkuje
poselství všech, kteří zachránili tolik dětí před jistou smrtí, širokému publiku celého světa.

Sir Nicholas Winton Memorial Trust

Tuto knihu věnujeme

Barbáře Wintonové, Stevovi Watsonovi
a všem těm, kteří den za dnem dělají všechny ty věci,
které nikdo jiný dělat nechce.

A také těm, kteří kdy přispěli
dobré věci.

© Argo, 2024

© Tereza K. Verecká, 2024

Illustrations and cover art © Mikuláš Podprocký, 2024

ISBN 978-80-257-4589-2

Byl jsem tehdy ještě docela naivní a mladý kluk.

Bylo mi teprve osmasedmdesát! A tak není divu,
že mě vůbec nenapadlo, že by za tím pozváním do studia
na natáčení pořadu *That's Life!* mohlo být něco víc.

Londýn, 27. únor 1988

KDO S NÍM TEĎ JEP?

STARÁ SE O NĚJ GEORGE.
DOHLÉDNE, ABY SE POSADIL,
KAM POTŘEBUJEME.

HLAVNĚ
JESTLI NĚCO NETUŠÍ...

TOHO BYCH SE NEBÁL!

NEVÍM, JESTLI VÁM
TU K NĚČEMU BUDU!

MY JSME RÁDI,
ŽE VÁS TU MÁME!

A tohle bylo mnohem víc,
než jsem si kdy dokázal představit.

KDE JE TEN SEŠIT?

NA.

TENHLE MATERIÁL NÁM
POSLALO SAMO NEBE!

STEJNĚ NEMŮŽU POCHOPIT, ŽE JSTE
NĚCO TAKOVÉHO TAKOVOU DOBU TAJIL.

ALE JÁ NIC NETAJIL! SPÍŠ NA TO
TAK NĚJAK NEPŘIŠLA ŘEČ.

TO JAKO OPRAVDU?

A POKUD ANO, NIKOHO
TO NEZAJÍMALO.

TO SI DĚLÁTE LEGRACI!

VÍTE, JÁ VŽDYCKY ŽIL SPÍŠ PRO TO,
CO BUDE, NEŽ PRO TO, CO BYLO.

KAM TEĎ?

TADY DOPRAVA.

REZERVOVALI JSME VÁM SPECIÁLNÍ
MÍSTO V PRVNÍ ŘADĚ!

ALE, VÁŽNĚP TO JSTE
SNAD ANI NEMUSELI...

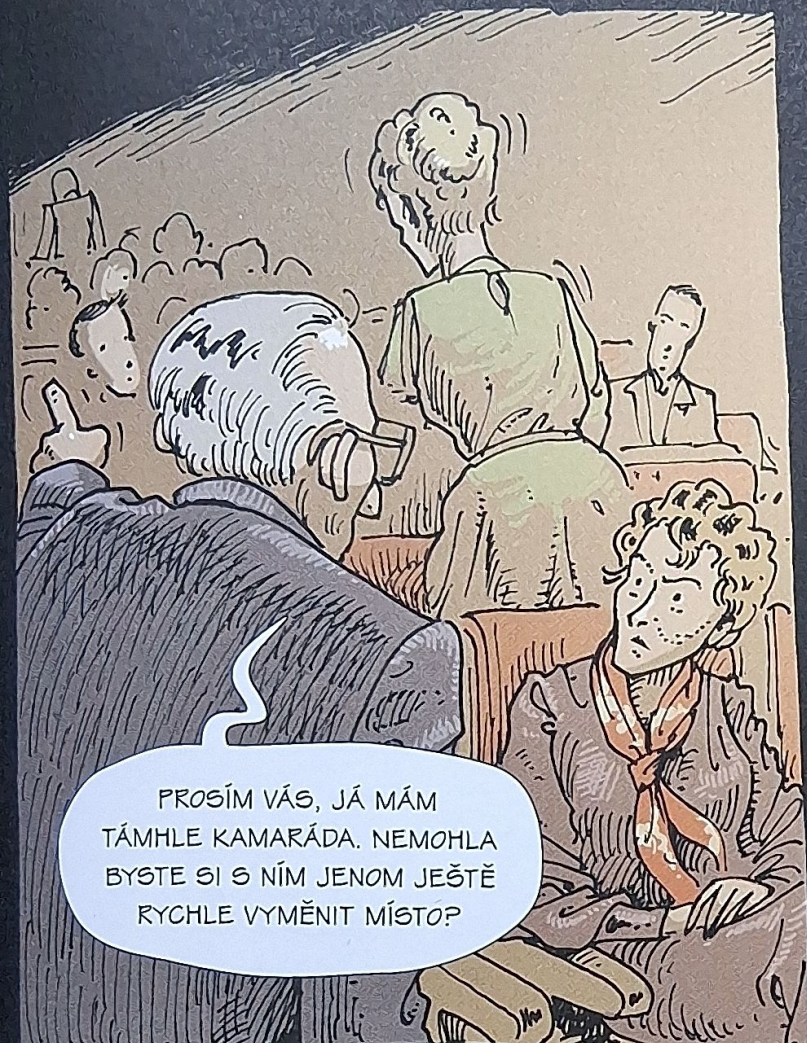

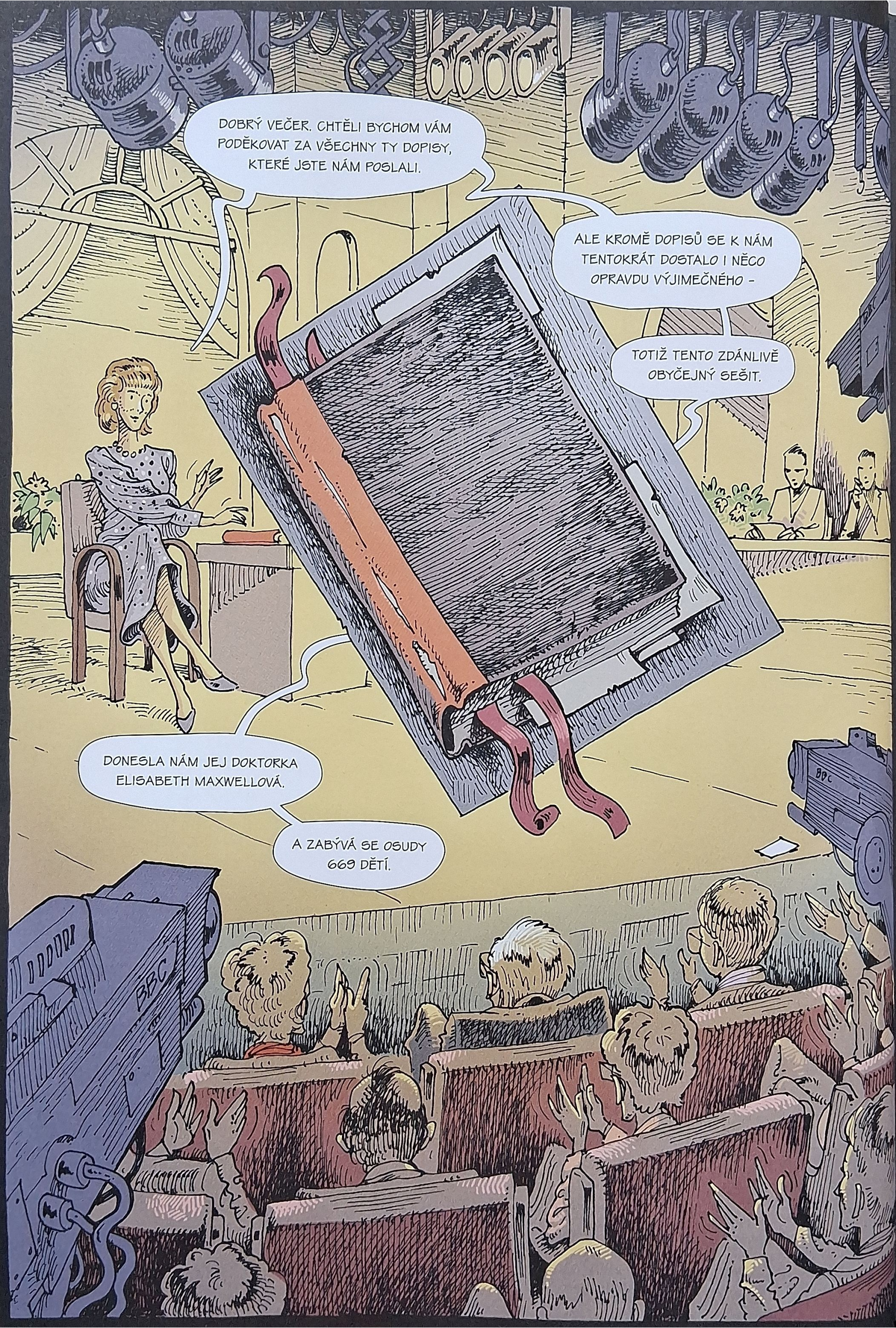

NICKY! NICKY!!
TADY! AHOJ!

RUDI! AHOJ! RUDI!
CO TU DĚLÁŠ? NECHCEŠ SI
SEDNOUT KE MNĚ? POČKEJ...

ZA TŘI MINUTY JEDEME!

DOBŘÍ VEČER. CHTĚLI BYCHOM VÁM
PODĚKOVAT ZA VŠECHNY TY DOPISY,
KTERÉ JSTE NÁM POSLALI.

ALE KROMĚ DOPISŮ SE K NÁM
TENTOKRÁT DOSTALO I NĚCO
OPRAVDU VÝJIMEČNÉHO -

TOTIŽ TENTO ZDÁNLIVĚ
OBYČEJNÝ SEŠIT.

DONESLA NÁM JEJ DOKTORKA
ELISABETH MAXWELLOVÁ.

A ZABÝVÁ SE OSUDY
669 DĚTÍ.

... TYTO DĚTI BYLY PŘIVEZENY DO ANGLIE
V ROCE 1939 Z PRAHY V ČESKOSLOVENSKU. KDYBY JE
NIKDO NEZACHRÁNIL A NEPŘIVEZL DO ANGLIE...

Měl jsem si jít sám sednout
dozadu! K Rudimu...

... PATRNĚ BY JE
ZABILI NACISTÉ.

K TOMU NEDOŠLO JEN DÍKY JEDNOMU
OBYČEJNÉMU ČLOVĚKU, O NĚMŽ VĚTŠINA
Z NICH NEMĚLA ANI PONĚTÍ.

Ale jak na tom ten člověk, co mě sem vedl, trval!
Prej: „Rezervovali jsme vám speciální místo...!“

KDYŽ LISTUJETE
SEŠITEM, NAJDETE
V NĚM TOLIK, TOLIK
DOJEMNÝCH FOTOGAFIÍ
A DOPISŮ!

NAPŘÍKLAD TOHLE, TOHLE JE
VĚRA DIAMANTOVÁ, KDYŽ JÍ BYLO DESET.
DNES SE JMENUJE VĚRA GISSINGOVÁ. A ANI
ONA NEMĚLA DO DNEŠKA PONĚTÍ,
KOMU VDĚČÍ ZA ŽIVOT.

Přitom tady jsem strašně
na ráně. Vzádu by to bylo lepší.
Pohodlnější. Rudi se má...

A JÁ BYCH VÁM RÁDA ŘEKLA,
ŽE TEN MUŽ SE JMENUJE NICHOLAS WINTON
A, VĚRO, SEDÍ VEDLE VÁS!

Cože?!

DĚKUJU, STRAŠNĚ
VÁM DĚKUJU!

Nechtěl jsem brečet před lidmi.
Brečet, když se všichni dívají.

PANE WINTONE, KDYBYCH BYLA
VÁMI, TAK BYCH TEN KAPEŠNÍK TAK
RYCHLE NESCHOVÁVALA.

PROTOŽE JSME NAŠLI
JEŠTĚ DALŠÍ Z TĚCHTO DĚTÍ!
MILENA FLEISCHMANNOVÁ...

DĚKUJU, DĚKUJU,
DĚKUJU!!

MUSELA UTĚCT, KDYŽ JÍ BYLO
DEVĚT, PROTOŽE JEJÍ OTEC POMÁHAL
SPISOVATELI THOMASI MANNOVI, TAKŽE
SE OCITL V HLEDÁČKU NACISTŮ.

Bylo to odzbrojující. Nádherný. A hrozný. Byla to past.

MILENO, VY STÁLE MÁTE TEN ŠTÍTEK,
KTERÝ JSTE MĚLA OKOLO KRKU, KDYŽ JSTE
DORAZILA JAKO DĚTSKÝ UPRCHLÍK, MALÁ
HOLČÍČKA, NA LONDÝNSKÉ NÁDRAŽÍ...

MOHU SE ZEPTAT, JESTLI JE TU DNES
VEČER JEŠTĚ NĚKDO, KDO VDĚČÍ ZA SVŮJ
ŽIVOT NICHOLASI WINTONOVÍ? POKUD ANO,
MOHLI BYSTE SE POSTAVIT?

Nechtěl jsem se stát
„britským Schindlerem“...!

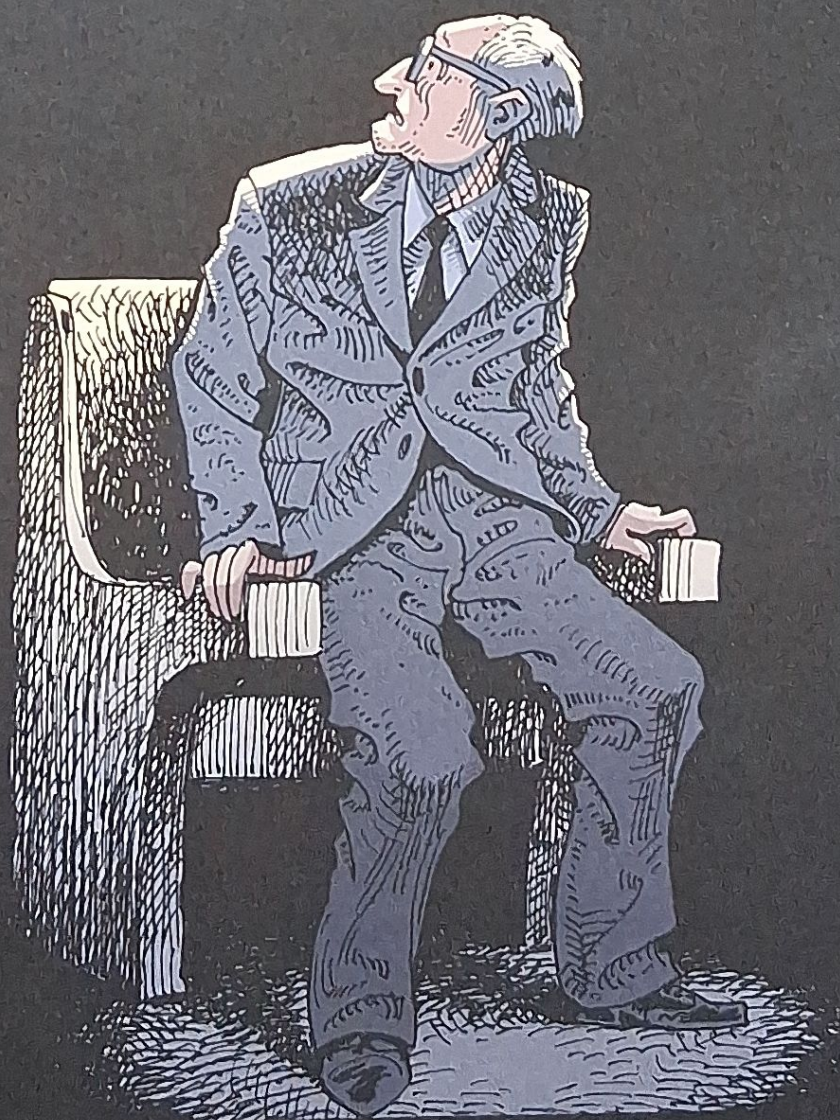
Já přece nebyl žádný hrdina.

Udělal jsem jen to, co bylo zapotřebí.

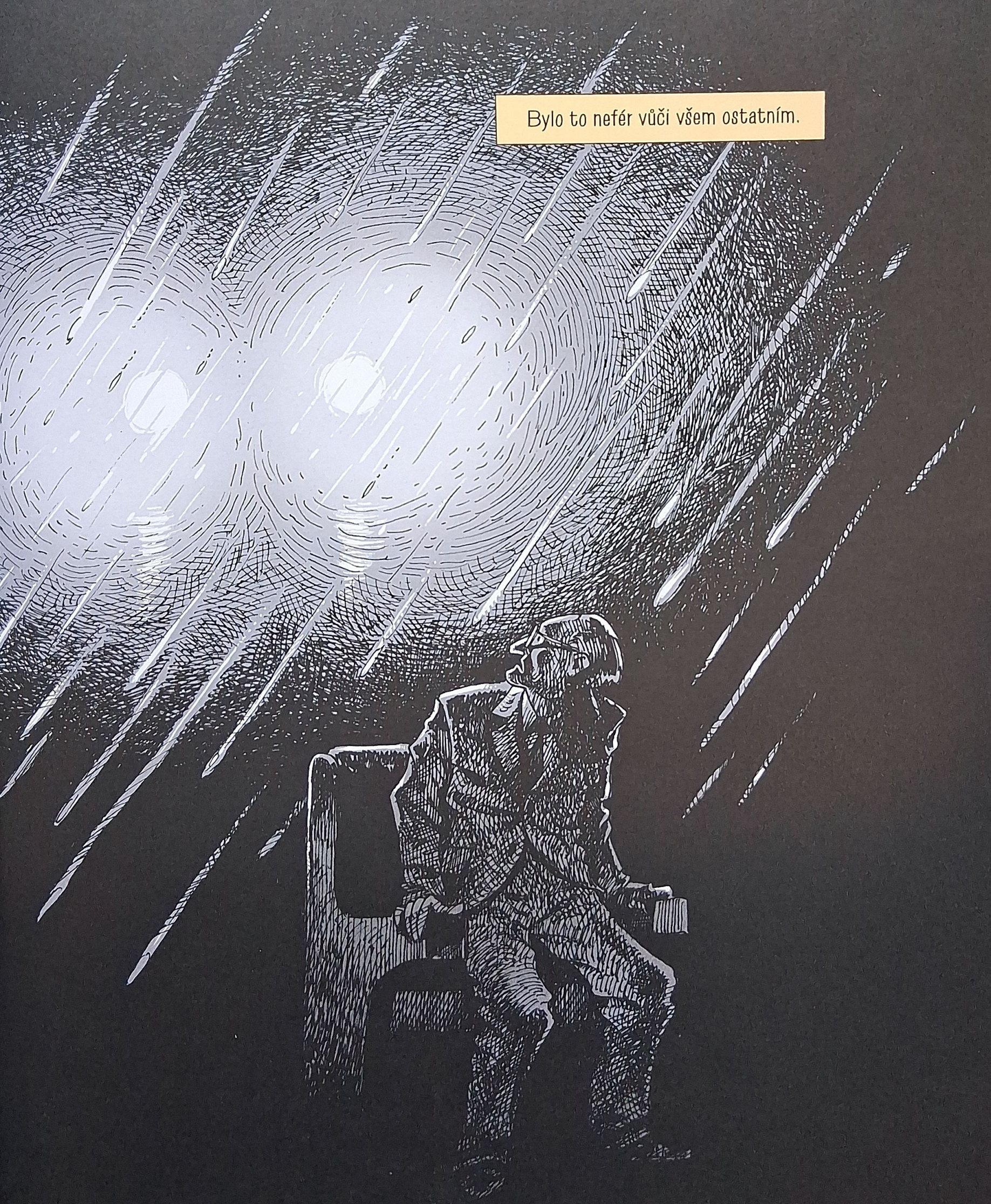

A na rozdíl od opravdových hrdinů mi
nikdy žádné nebezpečí nehrozilo.

Bylo to nefér.

Bylo to nefér vůči všem ostatním.

JEŽIŠIKRISTE!

VŮBEC JSEM HO NEVIDĚLA!

JSTE V POŘÁDKU?

ASI. ASI ANO.

JÁ HO VŮBEC NEVIDĚLA!

POTŘEBUJE DOKTORA.
MUSÍME SEHNAT LÉKAŘE!

WILLI! WILLI!
CO SE STALO?

MUSEL NÁM TAM NĚJAK VBĚHNOUT!
SEŽENEME DOKTORA!

ZVLÁDNEŠ VSTÁT? ZKUS TO!
PROSÍM, NIKOHO NEVOLEJTE!
NIKOHO!

NEBOJTE.

Československo,
31. 12. 1938

CO SE DĚJE?

MÁ STRACH, ŽE KDYŽ ZAVOLÁME LÉKAŘE,
NAHLÁSÍ TO ÚŘADŮM A TY JE DEPORTUJÍ ZPÁTKY
NA NĚMECKÉ ÚZEMÍ. NEBO JEŠTĚ HŮŘ,
NA ÚZEMÍ NIKOHO. UTÍKAJÍ.

MARGARET!
NESTŮJ TAM. POJĎ
S NÁMI!

JEŠTĚ JEDNOU
SE VÁM OMLOUVÁM!

POŘÁD NĚKDE BĚHÁ! DIVOČÍ.
UŽ DVA MĚSÍCE NEBYL VE ŠKOLE!
NEMÁ TU ANI KAMARÁDY...

I když nám v Anglii byla
Mnichovská dohoda předkládána
jako velké vítězství, hodně lidí chápalo,
že je to ve skutečnosti debakl.

Ústupek Hitlerovi.

Vykoupení zdánlivého míru
za cenu cizí bída.

Tisíce lidí
přišly o domov.

Museli utéct.
A za patami
jim hořelo.

VYPADÁ TO DOBRĚ...

MANŽELOVI SE PODAŘILO
ODJET UŽ V ŘÍJNU. NEŠLO TO
JINAK. U NÁS HO CHTĚLI ZABÍT,
ŽE SE NEDAL K SDP. DOUFÁM, ŽE
SE ZA NÍM VŠICHNI NĚJAK
DOSTANEME.

ALE STEJNĚ VÁM SEM POŠLU
SPOLEHLIVÉHO ČLOVĚKA. JE TO
MŮJ ZNÁMÝ. NIKOMU NIC HLÁSIT
NEBUDE. SLIBUJU.

JSTE TU SAMI?

AŽ BUDETE V PRAZE, JDĚTE DO KANCELÁŘE BCRC
VE VORŠILSKÉ ULICI A UKAŽTE TAM TUHLE VIZITKU. POKUŠÍME
SE VÁM POMOC SE ZA NÍM DOSTAT. ŘEKNĚTE, ŽE VÁS
POSÍLÁ DOREEN WARRINEROVÁ.

ZKUSÍM VÁM
SEM POSLAT JEŠTĚ
NĚJAKÉ JÍDLO.

SAMA JSI VIDĚLA,
JAK ŽIJOU.

TY LIDI POTŘEBUJOU VĚTŠÍ POMOC
NEŽ BLAHOŠKLONNÉ BALÍČKY ČOKOLÁD
A CIGARETY! POTŘEBUJU PRO NĚ VÍZA. MUSÍM
JE ODSUD DOSTAT! TADY SE ŽÍT NEDÁ. ZKUS
TO TĚM ZABEDNĚNCŮM Z VÝBORU V LONDÝNĚ
NĚJAK VYSVĚTLIT. ČOKOLÁDA HITLERA
ANI BÍDU NEZASTAVÍ!

JENŽE V LONDÝNĚ SI SKORO
VŠICHNI MYSLÍ, ŽE PO MNICHOVU
HITLER UŽ POSTUPOVAT PŘECE
NEBUDE...!

CO KDYBYCH TEĎ ŘÍDIL
JÁ, CO ŘÍKÁTE?

Když mi zavolal můj kamarád Martin Blake, že na hory se letos nepojede, ale že se za ním můžu přijet do Prahy podívat, jak to v Československu po Mnichovské dohodě skutečně vypadá, vlastně jsem se docela těšil.

Navíc říkal, že bych tu mohl být nějak užitečný, což bylo něco pro mě!

NICKY! AHOJ! PROMIŇ ZA TU ZMĚNU PLÁŇŮ! ALE NEŠLO TO JINAK.

TO NIC. STEJNĚ JSEM MĚL SBALENO. AKORÁT JSEM NECHAL DOMA LYŽE.

MOŽNÁ SIS JE MĚL VZÍT. TADY TO TOTIŽ VŠEČKO JDE PĚKNĚ Z KOPCE. A ŠUSEM. TOHLE JE MARIE SCHMOLKOVÁ.

NAZDAR!

HODÍM TĚ NA HOTEL. ALE PAK MUSÍTE ROVNOU DO KANCELÁŘE ZA DOREEN. JÁ S VÁMA NEMŮŽU. MÁME PORADU S VÝBOREM PRO ŽIDOVSKÉ UPRCHLÍKY A JEŠTĚ MUSÍM DOVÉZT DEKY NĚKOLIKA NOVÝM RODINÁM, CO PRÝ UVÍZLY KOUSEK OD PRAHY.

NASEDEJ

POČKEJ!

CVAK CVAK

Později...

PŘEDPOKLÁDÁM, ŽE VŠECHNO
SE DOZVÍM NEJSPÍŠ TAK NĚJAK
ZA POCHODU, CO?

SPÍŠ ZA BĚHU!

TO JE BILL BARAZETTI. PRACUJE
PRO BRITSKÝ VÝBOR PRO UPRCHLÍKY
Z ČESKOSLOVENSKA JAKO TLUMOČNÍK
A DOREENIN TAJEMNÍK.

TO JE NICHOLAS WINTON.
DOREEN JE V KANCELÁŘI?

Před kanceláří BCRC

BILLE. BILLE!

BARAZETTI. ZDRAVÍM.
POJĎTE ZA MNOU. DOREEN SHÁNÍ
LÉKAŘE. MĚLI JSME NEHODU.

TĚŠÍ MĚ.

JE V POŘÁDKU?

ONA ANO. SRAZILI JSME
SUDETSKÉHO CHLAPCE. ALE TEN
SNAD BUDE TAKY V POŘÁDKU. DNESKA
JE DOŠT NÁROČNÝ DEN.

ANI NEMÁM ČAS SE
VÁM VĚNOVAT.

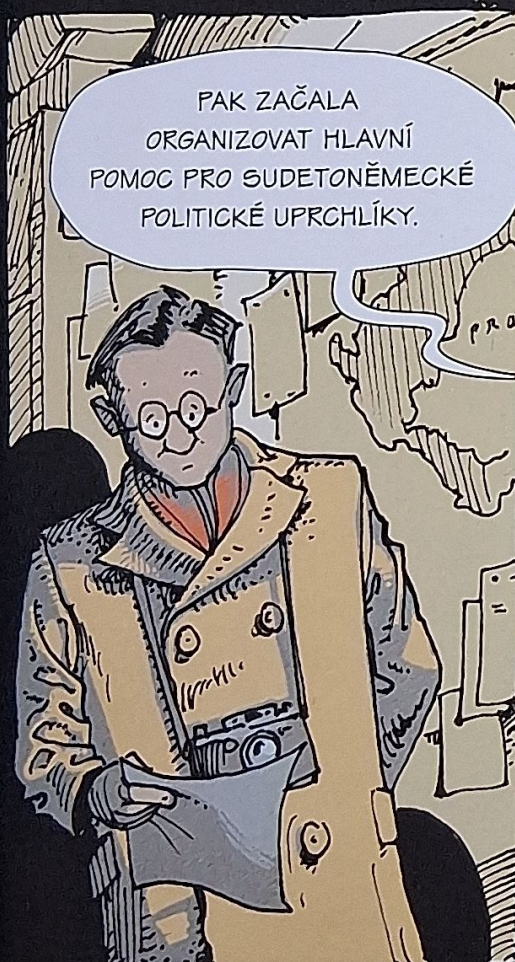
TO JE DOBRÝ. POČKÁME
NA DOREEN VZADU.

POVĚZ MI O NÍ NĚCO.

JMENUJE SE DOREEN
WARRINEROVÁ A JE SKVĚLÁ.
JE V PRAZE UŽ OD ŘÍJNA. DALA
SE DOHROMADY S WENZELEM
JAKSCEM. TO VÍŠ, KDO JE?

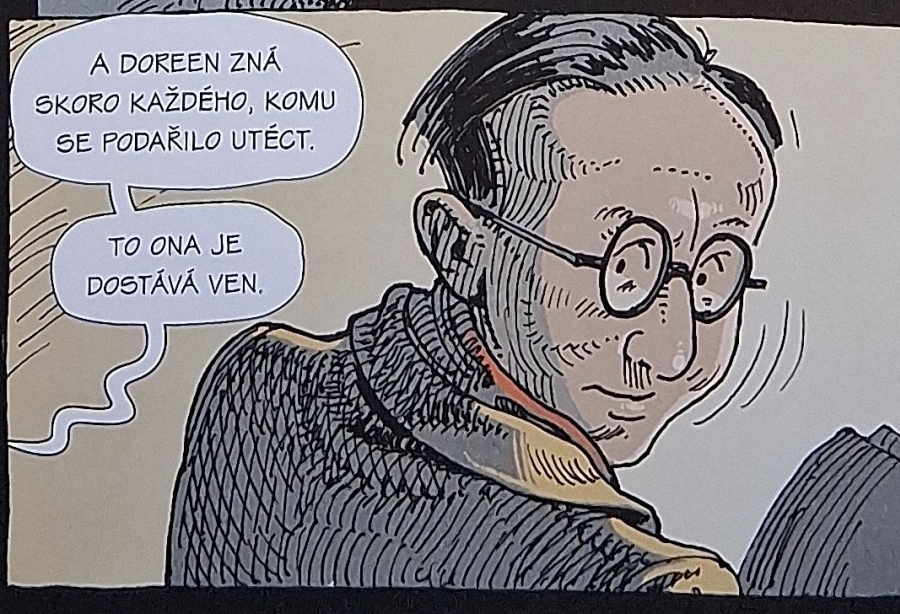
JASNĚ. HITLEROVA
OSINA V ZADKU.

PAK ZAČALA
ORGANIZOVAT HLAVNÍ
POMOC PRO SUDETONĚMECKÉ
POLITICKÉ UPRCHLÍKY.

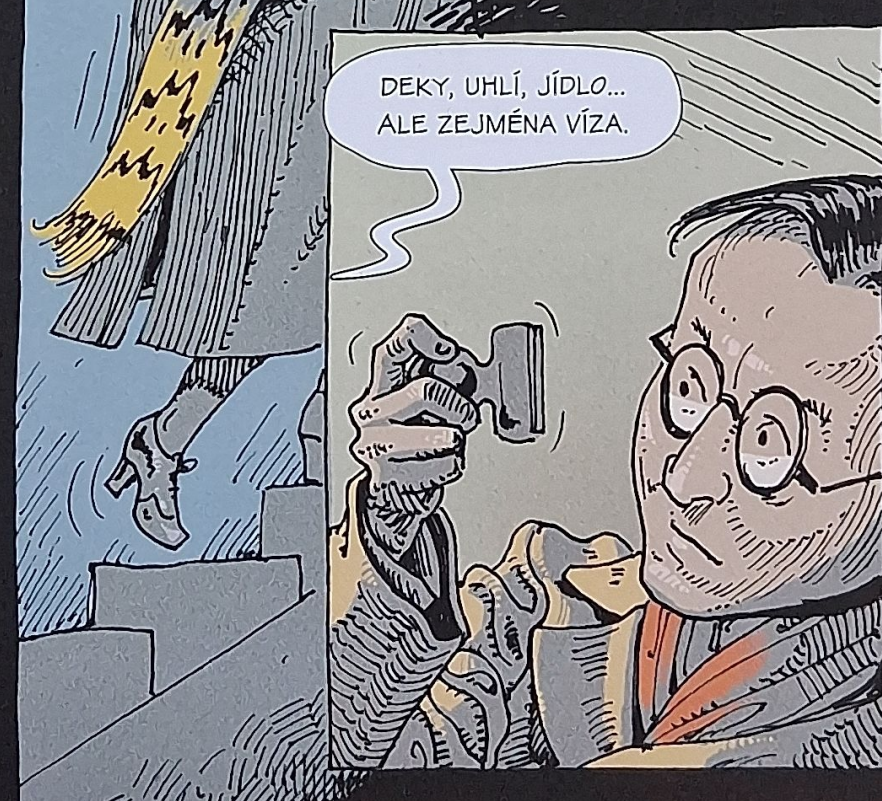

VÍŠ, MARIE SCHMOLKOVÁ ZNÁ
OSOBNĚ SNAD KAŽDÉHO ČLOVĚKA,
KTERÝ UPRCHL PŘED HITLEREM
DO ČESKOSLOVENSKA.

A DOREEN ZNÁ
SKORO KAŽDÉHO, KOMU
SE PODAŘILO UTĚCT.

TO ONA JE
DOSTÁVÁ VEN.

DEKY, UHLÍ, JÍDLO...
ALE ZEJMÉNA VÍZA.

NAZDAR!

NĚKOHO JSEM TI PŘIVEDL.
TOHLE JE -

NICHOLAS WINTON. TĚŠÍ MĚ.
PŘIŠEL JSEM SE PODÍVAT, JAK
BYCH TU MOHL BÝT UŽITEČNÝ.

ALE VYPADÁ TO, ŽE JSTE PŘIJEL
ZEJMÉNA JAKO TURISTA...

MÁM DOVOLENOU.
TO JE PRAVDA!

NICKY UMÍ SKVĚLE NĚMECKY
A VYZNÁ SE V -

TO JSTE SI
NA PRÁZDNINY VYBRAL
BLBÝ MÍSTO I ČAS.

VÍTE, VĚTŠINA LIDÍ SE CHCE
DOSTAT PRYČ, JAKMILE ZJISTÍ, JAK
TO TU VLASTNĚ VYPADÁ.

NAOPAK!
MYSLÍM, ŽE JSEM TU
PŘESNĚ NA ČAS.

OPRAVDU RÁD TU S ČÍMKOLIV POMŮŽU.
A PROTOŽE MÁM DOVOLENOU, MÁM ČAS!

NICHOLAS JE TEN
ČLOVĚK, O KTERÉM JSME
TI S MARÍI VYPRÁVĚLI -

MÁTE ČAS.

ALE TY LIDI TADY MOC ČASU
NEMAJÍ. NENÍ TO ZÁBAVA!

VÍTE CO, CO ABYSTE SE NEJDŘÍV JEL PODÍVAT
NA PÁR TÁBORŮ ZA PRAHOU. MÁ PŘILETĚT DALŠÍ
DELEGACE. POSLANKYNĚ ELEANOR RATHBONEOVÁ,
TAK BYSTE JI MOHL OHLÍDAT, TLUMOČIT...

ALESPŮŇ BUDETE MÍT
„HEZKÝ“ OBRÁZKY.

V KLIDU, MY S MARIÍ
POJEDEME TAKY.

POČKEJ TADY.

CO TO DO TEBE VJELO? NEPŘIPADÁ
TI, ŽE TO TROCHU PŘEHÁŇŠ?

NICKY JE VÁŽNĚ SPOLEHLIVĚJ.
A URPUTNEJ. BUDE SE HODIT!
POČKEJ, AŽ HO POZNÁŠ!

NA JEDNÁNÍ V RUKAVIČKÁCH
NENÍ ČAS, MARTINE.

A DNESKA ANI DEN.

DOUFÁM, ŽE JSTE SE DOBRĚ VYSPALI. BUDE TO DLOUHÝ A PRO NĚKOHU MOŽNĚ I DRSNÝ DEN.

JÁ JSEM NA DLOUHÉ DNY ZVYKLÁ. MĚ HNED TAK NĚCO NEROZHÁZÍ, MÁ DRAHÁ.

VÝBORNĚ! TAK ZKUSÍME DNESKA ZVLÁDNOUT ALESPŮŇ DVĚ MÍSTA!

VĚTŠINA PŘIŠLA O DOMOV I O PRÁCI. A HLAVNĚ O BEZPEČÍ. MNOHA Z NICH BY V NĚMECKU HROZILA SMRT NEBO KONCENTRAČNÍ TÁBOR.

V NEJVĚTŠÍM NEBEZPEČÍ JSOU MUŽI. ČASTO SE DOMA NĚJAK ANGAŽOVAŤI V POLITICE, A TO SE DNESKA NEVYPLÁČÍ.

VĚTŠINA ORGANIZACÍ TEĎ POMÁHÁ PŘEDNOSTNĚ MUŽŮM. VČETNĚ BCRC.

JENŽE NÁM TU PAK ZŮSTÁVAJÍ JEN ŽENY S DĚTMI A STARÝMI LIDMI. A TO JE JEŠTĚ HORŠÍ.

DĚTÍ JE MEZI NIMI HODNĚ. VŽDYŤ SE DALY NA CESTU CELÉ RODINY!

ŽIJÍ V PODMÍNKÁCH, VE KTERÝCH SE ŽÍT NEDÁ.

NIKDO JE NIKDE NECHCE. UPRCHLICKÉ TÁBORY NEMAJÍ ANI ZDALEKA TAKOVOU KAPACITU, ABY SE DO NICH VŠICHNI VEŠLI.

NEMAJÍ NEJMENŠÍ ŠANCI SEHNAT SI PRÁCI, ABY SI MOHLI VYDĚLAT NA OBŽIVU. NEMAJÍ PENÍZE ANI NA ZÁKLADNÍ POTRAVINY. JE ZIMA. MAJÍ HLAD A STRACH.

Uprchlícké tábory v Československu.

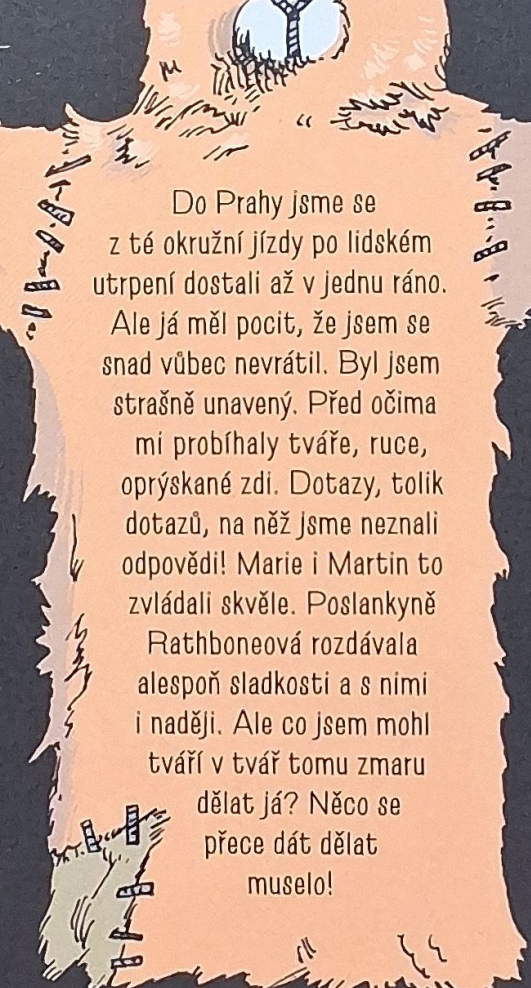
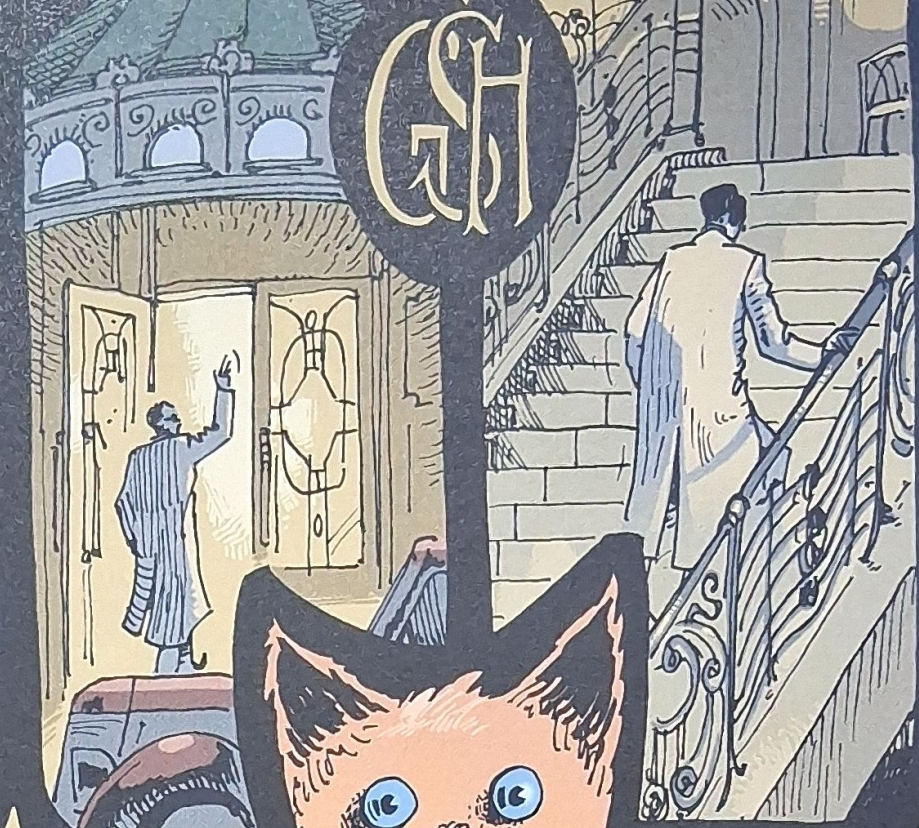
V životě už nedostanu z hlavy,
co jsme viděli.

Byl to takový ten výlet...

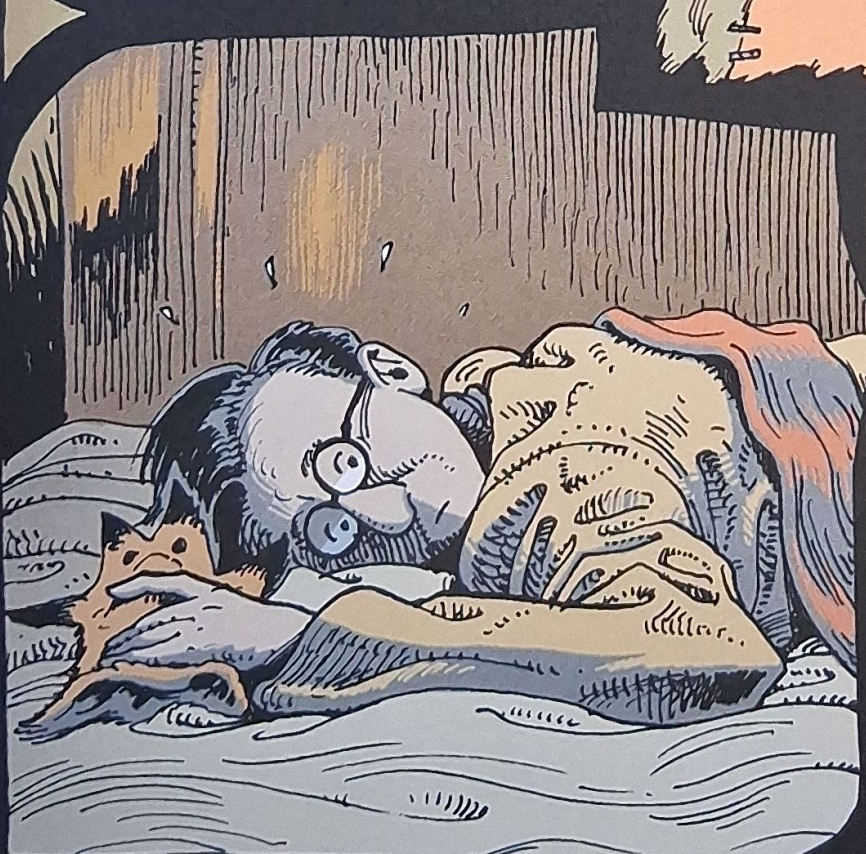
co vám obrátí život naruby.

Do Prahy jsme se z té okružní jízdy po lidském utrpení dostali až v jednu ráno. Ale já měl pocit, že jsem se snad vůbec nevrátil. Byl jsem strašně unavený. Před očima mi probíhaly tváře, ruce, oprýskané zdi. Dotazy, tolik dotazů, na něž jsme neznali odpovědi! Marie i Martin to zvládali skvěle. Poslankyně Rathboneová rozdávala alespoň sladkosti a s nimi i naději. Ale co jsem mohl tvář v tvář tomu zmaru dělat já? Něco se přece dát dělat muselo!

NERUŠÍM?

ŘÍKALA JSEM SI, ŽE BYCHOM MOŽNĚ MOHLI ZAČÍT ZNOVA.

OMLOUVÁM SE. VČERA TO BYL
PŘÍŠERNÝ DEN. VÍZA, CO MĚLA PŘIJÍT,
NEPŘIŠLA. VLAKY, CO MĚLY ODJET,
NEODJELY A...

VY SPÍTE V KABÁTĚ?

JEŠTĚ JSEM NĚJAK NEMĚL
SÍLU SE PŘEVLEKNOUT. VIDĚLI JSMĚ
DNESKA HROZNÝ VĚCI.

ŠPÍNA. ZIMA. STRACH.
A BYLO TAM TOLIK LIDÍ!

NO, KONEČNĚ
SI ROZUMÍME.

A KOLIK JSMĚ JICH
VIDĚLI CESTOU... PROSTĚ JEN
TAK. ŠKŘÍNĚ NA POLI...

DOUFÁM, ŽE JSTE SI ZVLÁDL
I NĚCO VYFOTIT.

POKUD TO MÁ BÝT SARKASMUS,
TAK JSTE SI HO MOHLA ODPUSTIT.

ALE NE.
MYSLÍM TO VÁŽNĚ.

POTŘEBUJEME CO NEJVÍC ZPRÁV DOSTAT
K LIDEM V ANGLII. ABY KONEČNĚ POCHOPILI,
CO SE TADY DĚJE. FOTOGRAFIE FUNGUJOU.

JÁ MÁM DNEŠEK VYPÁLENEJ
NA SÍTNICI MNOHEM VÍCE NEŽ
VŠECHNY FOTKY SVĚTA.

MYSLÍM, ŽE SE
POTŘEBUJETE NAPÍT.

KAŽDÝ SE POTŘEBUJE NAPÍT,
KDYŽ TO POPRVÉ UVIDÍ.

ASI NEJVÍC MĚ SEBRALY TY
DĚTI TAM. KDYŽ SI ČLOVĚK
PŘEDSTAVÍ...

TO CHÁPU. CO ABYCHOM SI
TYKALI. JÁ JSEM DOREEN.

NICKY.

PŘITOM ZROVNA DĚTI BY
MOHLY BÝT TEN NEJMENŠÍ PROBLÉM.
KDYBYCH NA TO MĚLA ČAS.

JAK TO MYSLÍŠ?

DĚTI BY MOHLA ANGLIE PŘIJMOUT
SAMOTNÝ. Z RAKOUSKA I NĚMECKA UŽ
JICH TAKHLE ODJELY PŘECE DESÍTKY.

A CO RODIČE?

VĚDÍ, ŽE TADY JE NIC NEČEKÁ. CHÁPOU, CO
JEŠTĚ PŘIJDE. JENOM TEĎ JE V TÁBORECH MINIMÁLNĚ
600 AKUTNĚ OHROŽENÝCH DĚTÍ. JE V TOM CHAOS.

RODIČE HLEDAJÍ POMOC, KDE SE DÁ
REGISTROVAT. JE U VŠECH ORGANIZACÍ,
KTERÉ NABÍZÍ ASPOŇ TROCHU NADĚJE.
ALE STEJNĚ JE TO MARNÝ.

JAK TO? ŘÍKALAŠ, ŽE UŽ
JICH ODJELY DESÍTKY.

NO JO. ALE NE ODSUD.
Z RAKOUSKA. Z NĚMECKA.
ČESKOSLOVENSKO JE ÚPLNĚ JINÁ
VĚC, VÍŠ? V ANGLII DĚLAJÍ, ŽE SE
NIC NEDĚJE! ŽE ČESKOSLOVENSKU
NEBEZPEČÍ NEHROZÍ! A TAK
MLŽÍ, MLŽÍ A MLŽÍ.

NIKDY Z NICH NEDOSTANEM,
ZA JAKÝCH KONKRÉTNÍCH PODMÍNEK BY
BYLO MOŽNÉ NECHAT DĚTI HROMADNĚ
VYJET SAMOTNĚ BEZ RODIČŮ!

A CO TY?

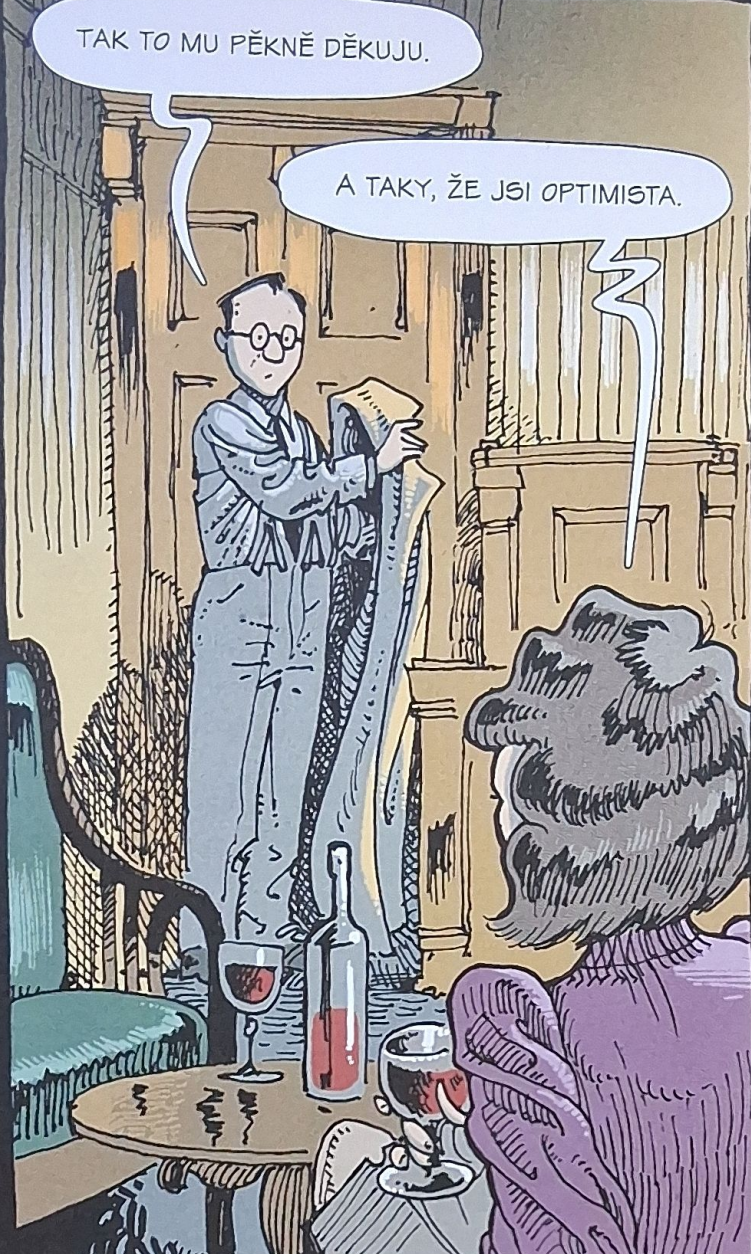
CO JÁ?

ŘÍKAL JSI, ŽE CHCEŠ BÝT
UŽITEČNÝ. TADY MŮŽEŠ.

A JÁ NEMŮŽU DĚLAT VŠECHNO.
PROBLÉM DĚTÍ JE HLAVNĚ V TOM, ŽE
TEĎ NENÍ, KDO BY HO ŘEŠIL. JENOM
DĚTI. KDO BY PO TOM ŠEL. NEMŮŽU
DĚLAT VŠECHNO.

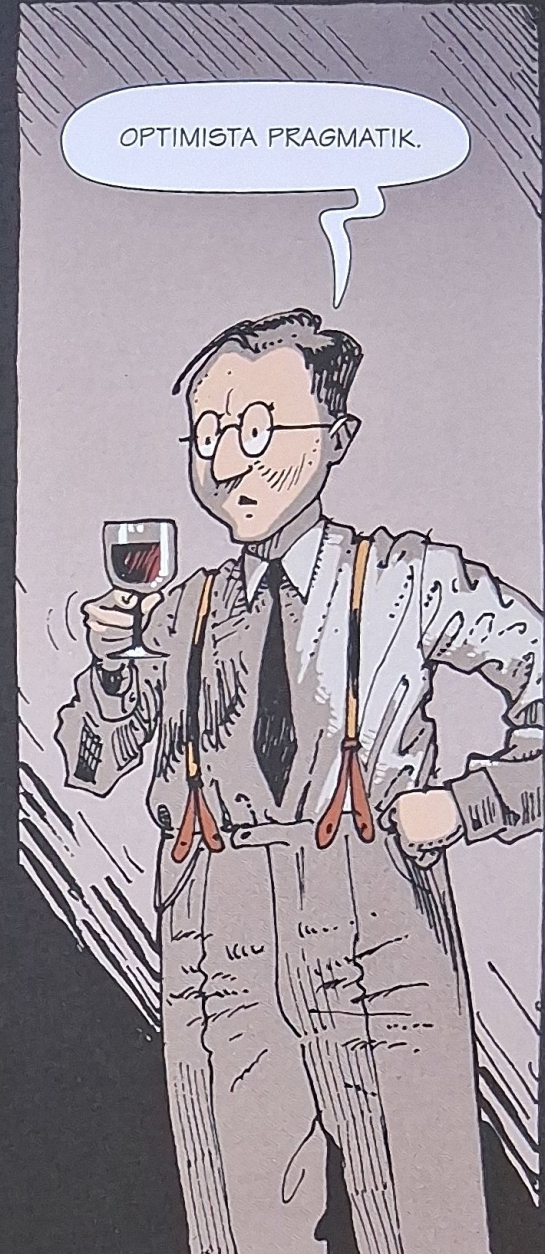

MARTIN ŘÍKAL, ŽE JSI
PĚKNĚ URPUTNÝ.

TAK TO MU PĚKNĚ DĚKUJU.

A TAKY, ŽE JSI OPTIMISTA.

OPTIMISTA PRAGMATIK.

VÍŠ, TO NENÍ OPTIMISMUS. JÁ PROSTĚ JENOM
NESNÁŠÍM, KDYŽ LIDI ŘÍKAJÍ, ŽE NĚCO NEJDE, ZKRÁTKA
PROTO, ŽE JE TO NÁHODOU MOC SLOŽITÉ!

TAK V TOM PŘÍPADĚ TO S TĚMI DĚTMI
BY MOHLO BÝT NĚCO PŘESNĚ PRO TEBE.

VŮBEC SE V TOM NEVYZNÁM.

TO V TUHLE CHVÍLI NIKDO.
OD MARTINA VÍM, ŽE TO UMÍŠ
S TELEFONEM A S PENĚZI.

TAKY DOKÁŽU PSÁT NA STROJI A ŠERMOVAT.
ALE K ČEMU NÁM TO ZROVNA TEĎ JE!?

ŠERM JE NAOPAK ZE VŠEHO
NEJLEPŠÍ. PROTOŽE JESTLI DO TOHO
PŮJDEŠ, TAK NIC JINÝHO DĚLAT NEBUDEŠ.
TEDA ASPOŇ METAFORICKY.

A tak začal můj osmiměsíční závod s časem. Věděl jsem, že hranici mezi nabídkou krátkodobé pomoci a něčím mnohem, mnohem větším jsem překročil už dávno.

Těžko říct, kdy přesně. Ale zřejmě už když jsem vystoupil z letadla. Nebo když jsem si přečetl první článek o Mnichovské dohodě.

Vážený pane Harle,
v rámci dovolené jsem se ocitl v Praze.
A nabídl jsem své služby Britskému výboru
pro uprchlíky z Československa a plánuji pomoci
s organizací hromadné emigrace dětí do Anglie.
Tento úkol si bohužel žádá více času než původně
plánovaných deset dní dovolené. Proto bych
Vás rád požádal o dva týdny volna navíc.
Ubezpečuji Vás, že po návratu veškerý
deficit dořenu.

S úctou
W/m/m

Později...

JAKMILE BUDU MÍT OD MINISTERSTVA
PŘESNÝ SEZNAM PODMÍNEK PRO PŘIJETÍ
SAMOTNÝCH DĚTÍ, ROZJEDEME TO VE VELKÝM.
MYSLÍM, ŽE MÁM PLÁN. CELÁ DĚTSKÁ SEKCE
BUDE FUNGOVAT POD HLAVIČKOU BCRC...

DO ZAČÁTKU TI BUDE
POMÁHAT BILL.

BYLO BY HEZKÝ,
KDYBY TO VYŠLO...

A PROČ BY
NEMĚLO? NEVIDÍM JEDINÝ
DŮVOD, PROČ BY JAKÝKOLI
NORMÁLNÍ ČLOVĚK NECHTĚL
POMÁHAT DĚTEM.

TEĎ JSI NA TO NARAZIL!
BRITSKÝ BYROKRAT NENÍ
NORMÁLNÍ ČLOVĚK...

TĚM JE JEDNO, ŽE JSOU TO
DĚTI. CHTĚJÍ BÝT DŮLEŽITÍ. UKÁZAT,
ŽE ZROVNA JEJICH ROZHODNUTÍ JSOU
DŮLEŽITÝ! JSOU PAK POMALEJŠÍ
NEŽ EROZE.

MÁMÍME Z NICH VŠECHNO
JAK TELE Z JALOVÉ KRÁVY.

JE TO VLASTNĚ POCHOPITELNÝ.
TEĎ CHTĚJÍ POMOC VŠICHNI. NESTÍHAJÍ.
A TAK VŠECHNO STRAŠNĚ TRVÁ.

Věděl jsem, že na to nemůžu být sám.

Že budu potřebovat hodně přátel.
Starých i nových.

A že ze všeho nejdřív potřebuju
nějakého silného spojence v Londýně.
Někoho, kdo za mnou bude stát.

Osobu, co trvá na svém, dokud
nedostane to, co chce.

HALÓ? HALÓ?
WILLOW ROAD 20?
VOLÁ PRAHA.

MÁTE HOVOR Z PRAHY.
PŘIJMETE HO?

Která když zvýší hlas,
tak tuhne krev v žilách.

A hlavně někoho, o kom vím,
že by se pro děti roztrhal.

AHOJ MAMI, TADY
NICKY! JAK SE MÁŠ?

PROSÍM TĚ, JÁ SE
TADY ASI TROCHU ZDRŽÍM
A MĚL BYCH NA TEBE
TAKOVOU PROSBU...

PRÝ JE TO SKORO
NEMOŽNÉ, TAK JSEM SI
ŘÍKAL, ŽE BY TĚ TO
MOHLO BAVIT...

Nikdy jsme se o tom nebavili, takže nevím přesně, jak to moje matka dokázala. Sehnala odpovědi na všechny otázky, které se Doreen ani nikomu jinému nepodařilo z Ministerstva vnitra dostat několik měsíců.

Mohlo to být klidně nějak takhle.

DOBŘÝ DEN. VOLALA JSEM VE VELICE URGENTNÍ ZÁLEŽITOSTI TÝKAJÍCÍ SE ČESKOSLOVENSKÝCH A SUDETSKÝCH DĚTÍ. MÁM DOMLUVENOU SCHŮZKU...

NÁSLEDUJTE MĚ.

JAK DLOUHO UŽ TU TI LIDÉ ČEKAJÍ?

JACÍ LIDÉ? ACH, TI? TĚCH SI NEVŠÍMEJTE.

VÍTE, MŮJ SYN SE V PRAZE SNAŽÍ DÁT VĚCI DO POHYBU A POTŘEBOVAL BY PÁR INFORMACÍ...

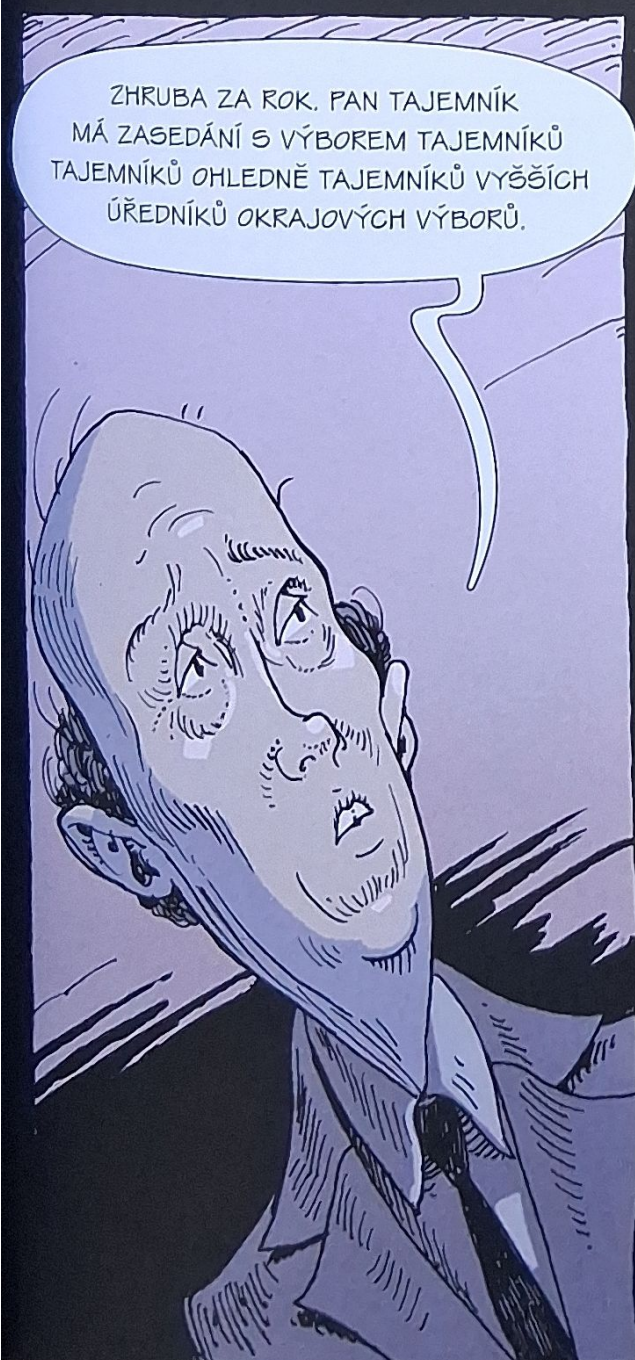
SAMOZŘEJMĚ. JENOM CHVILINKU...

ALE TO JE ČEKÁRNA!

JISTĚ. JAKMILE SE PAN
TAJEMNÍK NA CHVILKU UVOLNÍ,
HNED VÁS ZAVOLÁ.

A TO BUDE
KDY?

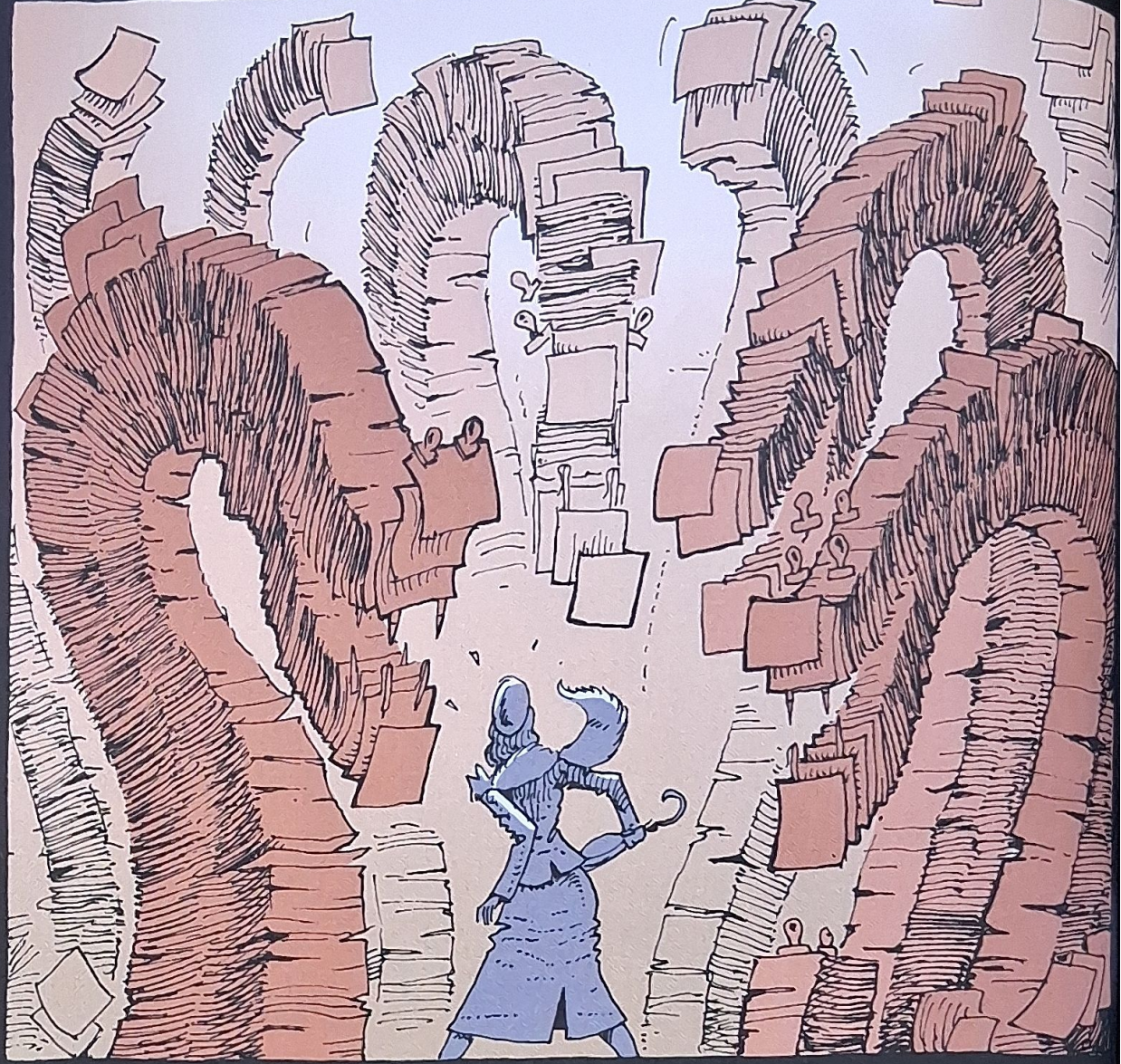

ZHRUBA ZA ROK. PAN TAJEMNÍK
MÁ ZASEDÁNÍ S VÝBØREM TAJEMNÍKÙ
TAJEMNÍKÙ OHLEDNĚ TAJEMNÍKÙ VYŠŠÍCH
ÙŘEDNÍKÙ OKRAJOVÝCH VÝBORÙ.

ALE NEŘÍKEJTE,
OPRAVDU VÝBORNĚ!

POČKEJTE!
TAM NEMÙŽETE!

HALÓ, NICKY?
SLYŠÍŠ MĚP TAK TO
VYPADÁ, ŽE TO MÁM...
SLOŽITĚP ALE NE,
VŮBEC! PIŠ SI...

... A NICKY?
TEPLE SE OBLÉKEJ!
PRŮ MÁ V PRAZE NĚJAK
PŘITUHOVAT...

Praha, hotel Šroubek

V Praze jsem se dostal do postele většinou dost po půlnoci a vstávat jsem musel před šestou. To, že mám něco společného s programem pro záchranu dětí a s BORG vůbec, se rychle rozkřiklo.

A zoufalí lidé mě začali sami vyhledávat.

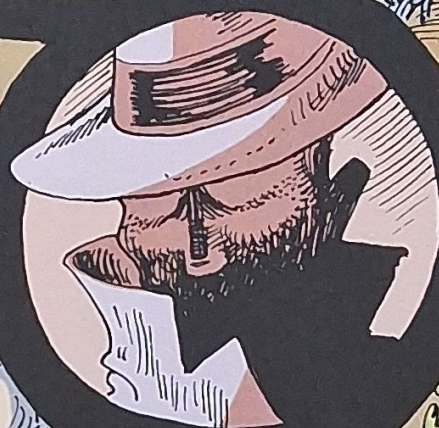
«DOBŘÝ DEN, NEZLOBTE SE, ŽE OBTĚŽUJI. NEJSTE NÁHODOU NICHOLAS WINTON? JMENUJI SE ERVÍN NOVÁK.»

«ANO? WINTON. TO JÁ. JMENUJU WINTON.»

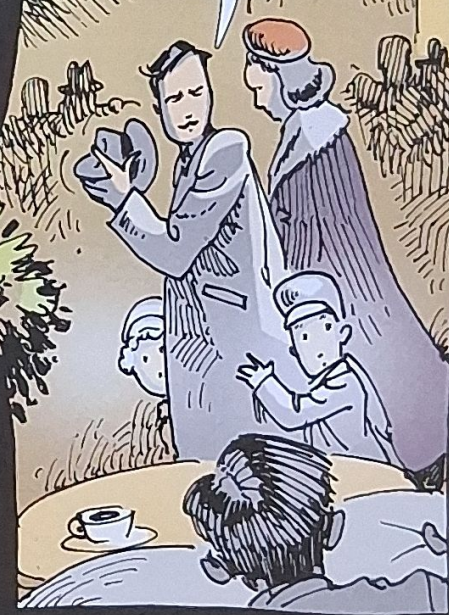
PROMIŇTE, ALE MUSÍTE SE MNOU MLUVIT NĚMECKY...

POTŘEBUJU TLUMOČNÍKA. TOHLE NEJDE.

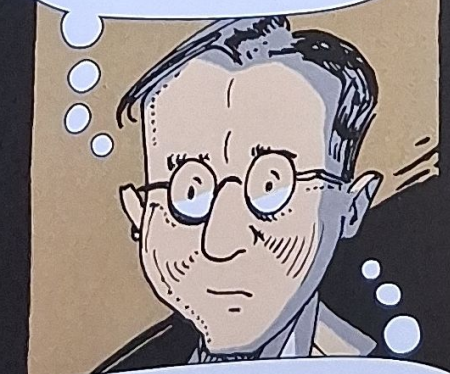
«NA SHLEDANOU!»

NEBO ANGLICKY! POČKEJTE!

NEBO ASPOŇ NĚCO, PODLE ČEHO BY VĚĎELI, ŽE MI MŮŽOU VĚŘIT...

PROMIŇTE, MÁTE TADY VOLNO?

JISTĚ. POSADTE SE.

RUTH, JDĚTE SE SE SESTŘIČKOU PODÍVAT NA DORTY. NĚCO SI DEJTE.

EHM, MOC NEVÍM,
JAK ZAČÍT. JMENUJI SE
JULIUS LANDSMANN.
MOJE ŽENA OLGA.

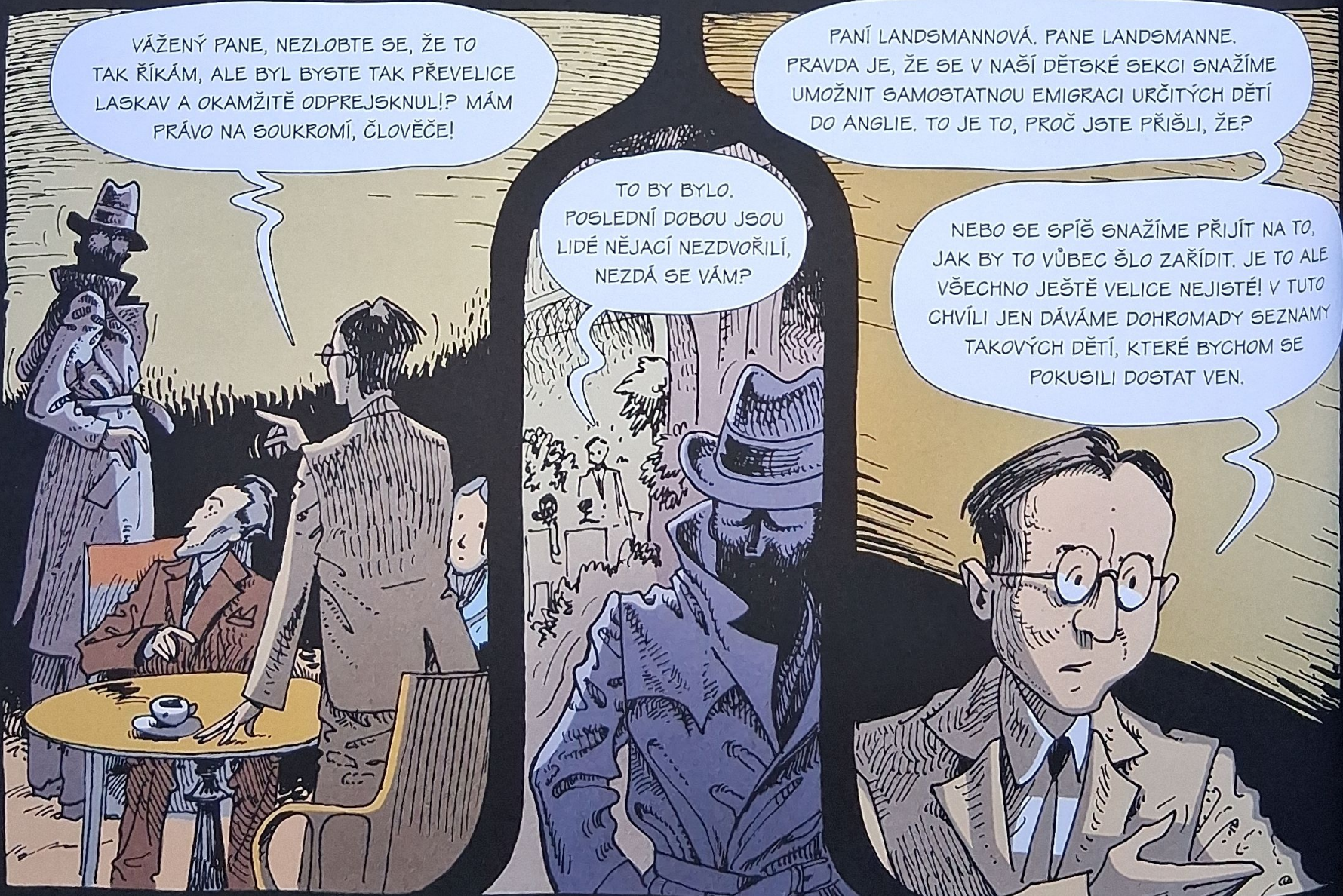
DOSLECHLI JSME SE, ŽE JE
V PRAZE JISTÝ ANGLIČAN, SNAD VY,
KTERÝ SE CHYSTÁ... KTERÝ BY...
MOŽNÁ MOHL POMOC...

PANE WINTONE,
JSME V TÍŽIVÉ
SITUACI.

NEBOJTE SE. MYSLÍM, ŽE VÍM, PROČ
JSTE PŘIŠLI. ZJISTÍME, CO PRO VÁS MŮŽU
UDĚLAT, A POVÍM VÁM, CO VÍM.

JENOM...
VTEŘINKU.

VÁŽENÝ PANE, NEZLOBTE SE, ŽE TO
TAK ŘÍKÁM, ALE BYL BYSTE TAK PŘEVELICE
LASKAV A OKAMŽITĚ ODPREJSKNUL! MÁM
PRÁVO NA SOUKROMÍ, ČLOVĚČE!

PANÍ LANDSMANNOVÁ. PANE LANDSMANNE.
PRAVDA JE, ŽE SE V NAŠÍ DĚTSKÉ SEKCI SNAŽÍME
UMOŽNIT SAMOSTATNOU EMIGRACI URČITÝCH DĚTÍ
DO ANGLIE. TO JE TO, PROČ JSTE PŘIŠLI, ŽE?

TO BY BYLO.
POSLEDNÍ DOBOU JSOU
LIDÉ NĚJACÍ NEZDVOŘILÍ,
NEZDÁ SE VÁM?

NEBO SE SPÍŠ SNAŽÍME PŘIJÍT NA TO,
JAK BY TO VŮBEC ŠLO ZAŘÍDIT. JE TO ALE
VŠECHNO JEŠTĚ VELICE NEJISTÉ! V TUTO
CHVÍLI JEN DÁVÁME DOHROMADY SEZNAMY
TAKOVÝCH DĚTÍ, KTERÉ BYCHOM SE
POKUSILI DOSTAT VEN.

DOSTAT VEN...

ALE JAK, JAK PŘESNĚ?

KAM PŘESNĚ?

Předtím by mi ta představa přišla naprosto nepochopitelná. Jak někdo může jen tak poslat své dítě k cizím lidem, do cizí země? Na neurčito? Jenže nikdo z nich to nedělal jen tak.

KE KOMU?

KDY BY JELY?

S JAKÝM PŘEDSTIHEM BYCHOM SE DOZVĚĎELI, ŽE BUDE TRANSPORT ODJÍŽDĚT? ŽE SE S NIMI MUSÍME ROZLOUČIT?

Plakali, když jsme jim řekli, že to vypadá, že to možná nepůjde.

A ti samí lidé plakali, když jsem jim řekl, že to vypadá, že by se to mohlo podařit.

MOHLI BYCHOM JE NAVŠTÍVIT?

KDY SE VRÁTÍ?

PSALY BY NÁM?

NEZAPOMNĚLY BY MLUVIT ČESKY?

A pořád se ptali. Ptali a ptali.

A já jim mohl říct jen to málo, co jsem věděl.

NEZAPOMNĚLY BY NA NÁS ÚPLNĚ?

OD VÁS BUDU POTŘEBOVAT
JMÉNO DÍTĚTE. DATUM NAROZENÍ.
POTVRZENÍ O ZDRAVOTNÍM STAVU. STÁTNÍ
PŘÍSLUŠNOST. TŘI PASOVÉ FOTOGRAFIE.

PÁR ÚDAJŮ O VÁS, O RODIČÍCH.
A SAMOZŘEJMĚ TAKÉ PÍSEMNÉ PROHLÁŠENÍ,
ŽE NEMÁTE NÁMITKY PROTI VYSLÁNÍ SVÉHO
DÍTĚTE DO ANGLIE V KINDERTRANSPORTU.

VRÁTIT DOMŮ...

MANŽELKA MÁ
V ANGLII PŘÍZEŇ...

SKVĚLÉ! ZKUSTE JIM NAPSAT,
JESTLI BY BYLI OCHOTNI SE ZA RUTH
A JEJÍ SESTRU ZARUČIT. NEBO DOKONCE
OBĚ DÍVKY NECHAT U SEBE.

A BUDOU SE MOCT
VRÁTIT DOMŮ, ŽE?

JISTĚ ŽE SE VRÁTÍ DOMŮ, OLGO!
TOHLE ŠÍLENSTVÍ S HITLEREM MUSÍ PŘECE
NEJPOZDĚJI DO PÁR MĚSÍCŮ SKONČIT! JEDEN
ČLOVĚK NEMŮŽE POBLÁZNIT CELÝ SVĚT, ŽE
MÁM PRAVDU, PANE WINTONE!

PANÍ LANDSMANNOVÁ. PANE LANDSMANNE.
BUDETE TEDY CHTÍT ZAREGISTROVAT SVOJE
DCERY ROVNOU TEĎ TADY SE MNOU, ANEBY
SE POZDĚJI STAVÍTE V KANCELÁŘI?

MY PAK ZA KAŽDÉ DÍTĚ VYPLNÍME
SAMOSTATNOU ŽÁDOST PRO MINISTERSTVO.
A JEŠTĚ KAUCI NA PŘÍPADNÝ NÁVRAT DÍTĚTE.
TO JE 50 LIBER. NEBOJTE, TU ČÁSTKU JSME
KDYŽTAK SCHOPNI ZAJISTIT.

NO A TO NEJDŮLEŽITĚJŠÍ: MUSÍME NAJÍT
PĚSTOUNA ČI RUČITELE, KTERÝ SE PÍSEMNĚ
ZAVÁŽE, ŽE BUDE O VAŠE DÍTĚ PEČOVAT AŽ DO
JEHO SEDMNÁCTI LET. NEBO DO DOBY, KDY SE
BUDE MOCT VRÁTIT DOMŮ. SAMOZŘEJMĚ.

12. 1. 1939, Praha

Od chvíle, co jsem se do toho pustil,
jako by na ulicích bylo víc dětí. Byly všude.
Anebo jsem je možná jenom všude viděl...

